

...ztatás!
 ...AM"
 ...ársulat
 ...ksége
 ...delmi bank"
 ...zába tette
 ...árulás
 ...áron
 ...zeni bejegyzett
 ...éhez tartozó s
 ...alatt levő üz
 ...nek f. hó Ju
 ...lása a debre
 ...mint Csödbír
 ...végzésével el
 ...a nagyérdemű
 ...ben le 3 áru
 ...anavászok, ru
 ...selyemkendők,
 ...ópamutok stb.
 ...kiárulás tar
 ...áron alól
 ...n. 8-án.
 ...zettel
 ...u Gyula
 ...gondnok.
 ...k.
 ...er prior által
 ...en tőkélete
 ...szervéléshez
 ...megóvja a
 ...éle fogvínél
 ...körökben az
 ...rue Huguerie.
 ...z M. Benó es
 ...vezetése alatt.
 ...bnyomást
 ...ok, o y kü
 ...dása, ana á
 ...sz emlékező
 ...ok, kedély
 ...z-fajdalmak,
 ...ése, női be
 ...és lábreme
 ...meretes sze
 ...80 kr.
 ...ában, Bécs
 ...an
 ...modern
 ...telére.
 ...A R.

Szerkesztőség és kiadó hivatal

1100 SIMONYI-ház a városi
 házával szemben

HIRDETÉNYEK.

A hirdetések pénz és a kiadás körüli panaszok
 valamint a lap szellemi részét illető
 minden közlemények ide intézendők!

Érmentelen levelek csak ismert közértesítő
 fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Csütörtök, június 11.

III. szám

Választások a Lajtán tul.

(D. L.) Három hosszú századon át, de legkivált a közelmúltban, mikor a rajcsráth mézes heteit élte, a Lajtán tul nemcsak fölkapta, de légyből elefánta fujtak föl minden icipici zavar, ami Szent-Isván koronájának területén nemzetiségi belügyekből keletkezett visszahatásnak tet-zett a magyar faj történelmi, értelmi, vagyoni és kulturális fensősége ellen, — s ime a nemezis most szászoros kamattal fizeti vissza a kölesönt, nemzeti-égi aní hisesik és dulakodások dolgában csaknem a török császárság fél-százados képét elevenítve föl és t rva élék o-ztrák-német-eseh-morva-s lovén-lengyel-ruthén sat. kiadásban.

Minő fölséges elégtétel, minő edes bosszu volna az most oda állani a Lajta inensó partjára s nagyot pödörve azon a sokat csufolt és karrikírozott magyar bujason, foghegyről kiítani oda a só-gornak mindazokat a nyájasságokat, amikkel a tulsó partról annyi időn keresztül vigyorgó pófával, akár a római vagy spanyol cirkszokkban a nyers tömeg a kar atról a fe evadaka, ugy hecczelte, tüzelte egymásra s legfőképen mi ele-niük a magyarorszái n m ziségeket.

Csak hogy magyar ember szive nem ismeri az e fajta gyönyörököt, s a ma-gy r sajtó és közvélemény, e fogadván a közjogi kiegyezésben a monarchia másik felének békejobbát káröröm helyett sa-jnálkozásai szemléli, a Lajtán tul napi-renden lévő nemzetiségi torzalkodást, s ahol szerét ejtheti, ngeszielő, csitító, békítő szellemben igyekszik hatni a ma-rakodókra.

A közjogi sz rződés alapeszmeje, a monarchia hatalmi egysége ma már vérré vált nálunk a legutolsó paraszgyermk-ben is, s a dynasztia roppant népszerű-sége ép oly örvend-tes jele e közszel-lemnek magyar földön, mint az a böies és nemes, minden irányban jóindulatu semlegesség, a mivel a magyar nem e — egy-egy aktualis ingernek hőiesen ellen-állva — a lajtántuli zavarokat beavat-kozási kísérletek sőt a beavatkozának legkisebb hajlama és ösztöne nélküli évek óta nézi.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Bürok A. B. C-e.

irta: B-y P-l.

N.

- Nóta: — Magyarország!
- Mindeu, minden mulandóság!
- Elenyészik minden jószág,
- Marad csupán az adósság.
- Noli me tangere: államfők.
- Napraförgő: az önállást nem ismerő diplomaták babérfája
- Nap: Sok szép asszony kegye, melylyel itt is, ott is hevenit szokott.
- Nyögés: a haláltól való félelem miatt, ugyanahhoz kegyelemért esdeklő alázatos apelláta.
- Nyalánkok: a többféle zsiros hivatali viselők.
- Nyomorultak: az orruknál fogva hur ezolt ép kézláb emberek.
- Nyavalyák: a cim-kór és urbatsámság.
- Nemzetiségek: Magyar: nem hízalt, de tollátul annál inkább tépkedett liba.
- A német: karvaly. A tot: fenyoamadár. Az oláh: süketfajd. A rác: barázda billegő. A szász: bűdös banka.
- Nyilallás: a vizitami kívánuó halál ko-pogtatása.
- Nyakasság: sárba rekedt taliga.
- Nyavajás: a vén udvarló szépsége.
- Nyom: az antipódesk földén levő fotogra-fusok ingyen fotográfiája.
- Nemes ezim: adományi ezüsttel futtatot ópityke.

Az a v-sély, hogy a monarchia ha-talmi egysége helyett e nek politikai egységét írja zászlójára osztrák állam-füru, párt vagy nemzetiség, rank nézve századokra, talán örökre elmúlt. Az utolsó ilyszabásu „osztrák“ paródiája az utolsó rómainak, az imént lefolyt választá-oknál képviselőjelöltül lépvén föl, program-mjába államférfiui szereplésének végzetes dogmatikájából ezt a tételt meg elbur-kolva sem merete bevenni, — mégis pusztu neve és multja elég volt ahhoz, hogy csufosan elbukjék, annyi tömérdek prt és arnyalat közt egyetlenegy sem talál-kozáván, mely jövőjét ez ominozus névvel és kárho atos multtal kompromitálni ne irtóztott volna.

A rajcsráth megszűnt a magyar álla-mot vagy alkotmányt fenyegető mumus, a centralista tábor megszűnt kormányké-pes politikai párt lenni, s akár a német, akár a szláv elem rendelkezik Lajtán tul 20—30 szótöbbséggel, olyan osztrák kormányt, melyet e többség magyarellen-kezőikra csábitathatna vagy kényesze-rithetne, ebben a században algha lát a világ.

Sokkal kö elebb feküdt a kíséítés, hogy a farkas szemet néző két ellensé-ges hadnak s ámilag (legalább a rajcsrat-ban) majdnem egyensúlyban ingadozó serpenyői közül egyikbe vagy a másikba a magyar befolyást ve-se s így tegye állandóvá annak id-ig enes, bizonytalan, s hosszú sor vélet en esélytől függő tul-sulyát a má-ik fölött magyar államférfiu vagy kormány.

A magyar ellenzék, a tuloldalról megkínálva, hajlandónak is mutatkozott ily üzletre, s midőn a Herbstféle német frakezió és közlönvei a magyar segits-g — persze csak erkölcsi, de így is döntő hatásúnak ígérkező segitségért a közjogi szerződés anyagi részében némi enged-ményekkel kecs-gtettek, a magyar ellen-zéki lapok a magyar állam dekompozí-cziójára vezető ördögként festették a falra a Taaffe kormány szlávjellegű töb-biségét a Lajtán tul, — sőt Kálnoky gróf külügyészségét, a magyar faj rovására eső első lépésének kommentálták egy orosz osztrák benső szövetségben kulmináló,

vagy ezzel iniált általános szláv belpo-litika felé; — Tisza Kálmán providenti-ális bölcsesége azonban hall-ni sem akart effele különben is csak ideig-óráig hasz-nos, egészben szégyenletes, mert nem tisz-tességes alkuról, s ha ma Budapest n egyenlő vendégszeretettel üdvözlik az osztrák német és cseh látogatókat, s vi-szont a magyar faj koszosru képviselőjét Jókait vetékedő lelkes déssel köszöntik falaik közt Bécs és Prága a legzigal-masb napokban, a rajcsráthi választások küszöbén és végén, szív-sea elismerjük: új adat ez egy fűt alatt nemzetünk hagyományos politikai érettségéről; de első sorban Tisza Kálmán, a Tisza kor-mány, a szabadelviapárt érdeme és müve, áldás jelenben, kötelező példa jövőre, s egyet en módja és eszköze annak, hogy a lajtántuli nemzetiségi zavarok mag-san zajló hullámai át ne csaphassanak magyar területre; hogy a közjogi szer-ződés pontozatai híven és szabatosan ér-vény-süljenek a monarchia mindkét felé-ben; hogy a magyar állam politikai függetlenségének megszilárdulásával L-pést tartson, párhuzamosan fejlődjék kul-turája és közgazdasági jóléte, s ezeken nyugvó, ezekkel növekvő nemzetközli jelen-tősége Európában, erkölcsi és politi-ikai — Isthataltan s mégis léte ő; s en-kinek sem terhes, önmagának mégis üd-vös; semmi jogot, törvényt, elvet nem alteráló, nem sértő, a saját magáét, egy ezereves mult drága örökségét, mégis renditheletlenül, küzdelem és áldozatok nélkül bizto-sító mai vezérszerepe a mo-narchia batárain belül, az udvar biva-lmában s a velünk egy f-jede mi jozar alatt élő n-mzetek és népek becsülésében és vonalmában.

A közjogi kiegyezés egyik legfon-tosabb, legkényesebb, mert a zsebet és a pénzes zacskót érintő szakaszának leg-közlebbi megújításával alighanem erős próbára lesz téve ismét a magyar faj és nemzet politikai érzéke. Az ellenzéki sajtó ingoványos talaju nadasából már zajszámra reptegik világgá a kacskákat, mik teli csörrel gárogznak ijjesztő rész-leteket, hogy föllármázzák, nyugtalanít-sák s megzavarják tiszta belátását, tár-

gyilagos ítéletét a közönségnek . . . Mi ellenben rendithetlen nyugalommal vár-juk és fogadjuk az idevágó eseményeket, s minthogy a közjogi szerződés lényegét nem hozzuk, de nem is engedjük össze-függésbe hozni a lajtántuli politikai bel-kérdésekkel s viszonyokkal, az osztr. kormány és ellenzék numericus erejének akármí változásai álmainkat rém képek-kel megnépesíteni sohasem fogjuk.

Jog, méltányosság, őszinte jó indu-lat és testvéri érzés a monarchia minden népe iránt: ime Tisza Kálmán gyümöl-csöző politikájának s annyi fényes si-kerének nyitja.

Maradjon a magyar faj és nemzet e nagy férfiu nyomában és nyomdokain, s akkor az országos kiállitás mámoros öröme és vakító dicsősége nem zárpontja, csak küszöbe lesz Magyarország Széche-nyi prófétaí szellemé által megsejtett, megjósolt aranykorszakának.

Tisza Kálmán munkaprogramja

Mint a Pol. Corr-nek Budapestól írják, a főrendiház kinevezendő tagjai közt Simonyi Lajos bárót kivéve egy arisztokrata sem lesz, hanem mindannyian a tudomány, ipar és ke-reskedelem kiváló képviselői lesznek. A ki-nevezendő tagok mind az észszerű szabad-elvű irányhoz tartoznak s névsoruk a köz-véleményre kedvező hatást fog gyakorolni. Tisza miniszterelnök most sem pihen, hanem a megyei és községi reform előkészítésével foglalkozik. Kivált ez előbbi sürgős, mert szükségés, hogy a főispánok minél előbb va-lódi állami hivatalnokok legyenek. E reform-okon kívül a törvényhozási ülészak meg-hosszabbítása fogja a jövő ülészak tárgyat képezni.

Magyarország erdészete és a külföld.

A magyar erdészeti kultúra oly nagy fontossággal bír a magyar állam gazdasági jólétére nézve és az erdészeti terményei any-nyira mérvadó Magyarországi gazdasági mérlegénél és annyira érdeklik a külföldet ugy mint a külföldet, hogy a „Correspon-dance de Pesth“ magyar, német, francia és angol nyelven közöl erre vonatkozó több rendbeli szakcikkeket, melyek közül az első Magyarországi legkiválóbb szakte-kintélyének, — a kit a külföldön is ilyennek ismernek el — Bedő Albert fő-erdésmesternek és miniszteri tanácsosnak tol-lábol ered:

hajtott volt, csillapodni kezdődött. Nagyobb része azon kalandoroknak, kiket a káprázatos remény elvakított, visszatért San Franciscóba, vagy azért, mert nem találták meg az arany-aknát, melyre számítottak, vagy mert pénzük-et a hiábavaló aranykeresés között már tel-sen fölemésztették. Visszatértek a nagy köz-pontra azon reménnyel, hogy Kalifornia föld-én kell, hogy az ember az aranykeresésen kívül más módot is találjon szerencsége meg-alapítására.

Let-lepültek a városban mint kereske-dők vagy hajhászok, mint munkások vagy hordárok, mint hajóslegények vagy napszá-mosok. Kerestek hivatalt mint rendorbiztosok vagy szakácsok; nyitottak koresmát vagy pás-tétomsütőházat, szóval alkalmat kerestek min-den lehető módon, hogy pénzt szerezzenek, nem hogy ezzel azután visszatérhessenek ha-zájukba, hanem hogy később új kísérletet tehessenek az aknáknban.

E munkás és iparos emberek között mozog a bevándorlottak oly osztálya is, mely nem gondol sem munkára sem az üz-letre. Ez az Egyesült államokból származó ügyes gazemberekből áll, kiknek egész po-gyása néhany kártya, és kik azon percztől fogva, melyben Kaliforniába érkeznek, mit-sem tesznek mint játszanak, játszanak és újra játszanak. E gazemberek légiója San Franciscót választotta működésének központ-jául és innen küldi megbízottjait minden irányba egészen a legtávolabb placérékgig. Ezen emberek, kik minden áron meg akarnak gazdagodni, rendületlenül követik sötét utjo-kat, habár erőszakhoz és gyilkoláshoz is kell néha folyamodniok, hogy célt érjenek. Ne

uás szekerre még egy villahegygyel feldo-bott többlet.

- Póttag: pót-kává
- Pohár: az a személy és vágytárs, kit a legnagyobb rany és renden levő ember is legszívesebben magá-hoz emel.
- Politika: a legrosszabb emberek által is érteni affektált érthetetlen-ség

[Vége.]

Egy éj egy kaliforniai játékházban.

(Egy utazó naplójából.)

A San Franciscó téren sok mindenféle munkás és henyélő ember csatangol: kereskedők, hajhászok és idgenek a világ minden részéből, kik ujonnan érkeztek ide és mély hallgatással vagy lelkesült kiáltások közt bámulják ezen Eldorádó csodáit, a melyről már annyi szépet és lelkesítőt álmodtak itt aranyások, kik ronda ruhában, feketeülő arcz-al és börtáskával övükön, keletről jönnek; amott a kaliforniai spanyol tarka köpeny-nyel és nehéz sarkantyukkal; a khinai hosz-szu hajfonattal és bő kékszinű zekével, végre a tengerészek nagy sokasága a kikötőben fekvő hajókról: francziák, amerikaiak, néme-tek, angolok, spanyolok, indusok, négerék és mulattok, kik mind ez élénk téren járnak-kelnek. Az arany azon mágnestű, mely e rendkívüli mozgalmat igazgatja. Az arany a cézél, mely után mindez egyenü sovány, bár-mily nemzetiséghez tartozék is. A vad for-rongás, mely annyi embert a hegyek közé

A magyar erdészeti kiállítás és a külföld.

Irta: **Bedő Albert,**
Magyarország főerdőmestere.

A nagy közönség és a saját összhangzó véleménye szerint országos kiállításunk, egyik fénypontját a magyar állam erdőségeinek gazdag, szép és változatos terményeiből nagy gondal rendezett erdészeti kiállítás és az ezt befogadó erdész vagy vadász-kastély képezi, mely az iparszarnok déli homlokzata és a királypavilonról a gépcsarnok felé vezető ut közti területen emelkedik.

Már a kiállítási tér főbejáratának ear kait képező nemzeti színe festett és a gör gényi állami erdőkből hozott, óriási árboozok felkeltik a látogatók figyelmét, kik kíván csian keresik a hírből már ugy is ismert és magasztalt „erdészeti pavillont”, mely előtt büszkén lobog és messzire hirdeti az erd észeti kultúra előrehaladt fokát a 37 méter magas, barna kergü lucztyenyőszárra feltü zött magyar erdészeti zászló, melynek ötgü zöld tölgylevelű csokra, fehér mezője és piros szegélyzete a magyar erdészek jelszavát: a bátorságot, becületet és munkát hirdeti.

Dacára annak, hogy az erdészet az őstermelés egyik kiváló ágát képezi, törté nete mégis, igen új, s csak néhány évvel ezelőtől kell visszatekintnünk, hogy meg találjuk azt az időpontot, melytől a magyar erdészeti néptudatára ébredését számíthatjuk, s melytől kezdve a kiszabadítva magát a z idegen befolyás alól, a kor színvonalán álló szakfériák vezetése mellett tiszta nemzeti alapra állva örvendetes fejlődésnek indult. Ezen ébredési korszak egybeesik az alkotmá nyos élet visszaállításával. A magyar állam rendszeres tevékenységének és különösen az 1879-ik évi törvényhozásnak érdeme az, hogy felismervén az erdőgazdaság kiváló jelentőségét, megalkotta az 1879-ik XXXI. t. c. z. -ben foglalt erdőtörvényt, s ezzel együtt érvényre emelvén az állam nak az erdők feletti felügyeleti jogát, új irányt szabott ki az államerdők kezelésére s azt 1880-ban a pénzügyminisz terium tárczájától elválasztván, a földműve lési miniszterium alá helyezte.

Kiállításunk is az államerdészetet érte a képviselteségek főfeladata, melyet, hogy miként sikerült megoldania, azt az ál talános elismerés és azon látnivalók tanúsít ják, melyek részint az erdészeti pavilonban részint pedig körülötte a szabadban vannak elhelyezve.

Nagy jelentőséggel bírnak a magyar erdőgazdaság körében a faanyagok szállítására szolgáló soknemű szállító eszközök, nevezetesen pedig a nagyfontosságú viziszállításnál alkalmazott különféle építmények u. m. a tűzifa, rönköfa csuszátok, gererek, csatornák, szilipek, gátak s mind azon egyéb szerkezetek mintái, melyek a fá nak az erdőből a rakhelyekre, utakra és víz partokra lehozatalát könnyítik és egy uttal olcsóbbá teszik.

Ez építmények pontos kivitelű mintá zatai gazdag változatosságban mutatják be az erdészeti pavilonban, hogy mily sokol dalu dolguk van az erdészeknek a hegyi vi zekkel s hogy nem hiában hasonlít sikkájuk a tengerészekéhez. A z erdőkincstár 2,800,000 kataszteri holdat kitevő erdő birtokának mintegy 10 ed része, a hazánkat koszorúzó hegységeiben, illetve a Kárpátok ban fekszik, melyeknek egyéb közlekedési utaktól gyakran igen távol fekvő s néha szüete hozzáférhetetlen völgyeiből kell kiszál lítani az erdők nehézséges termékeit, mely kö rülményt még terhesebbé teszi a termelésnek nagysága. Az állam közvetlen tulajdonában levő erdőkből évenként

mintegy 2,500,000 köbméternyi fa mennyiség vágátik le, mely termelés nagyságából és a szállítás nehézségeiből könnyen következtet heti, hogy milyen mérvűeknek kell lenniök azoknak az intézkedéseknek és szerkeze teknek, melyek a fák lehozatalát könnyítik és lehetővé teszik. A mesterséges szállítási eszközök, melyek építésénél a modern technika vívmányai minden alkalommal igénybe vétettek, a szükségnek megfelelően leginkább a zsarnócai, besztercebányai, lipótújvári, soóvári, ungvári, kolozsvári és szászsebesi általában hegyes domborzati viszonyokkal bíró erdőhatóságok területén találunk alkal mazást s legnagyobb részt a víznek, mint a legolcsóbb szállítási erőnek felhasználását célozzák. Sikerült mintáit láthatjuk a köböl épült s faszerveztű uszó gátaknak, melyek az usztatáshoz és tutajoz áshoz szükséges viz gyűjtéshez szolgálnak, míg a folyókön keresztűl épített gererek a szabadon usztatott rönköket vagy hasábfát fogják fel. Ritka eset azonban, hogy a fa szálfalakjában találjon az ország határára tulkivitel, ha nem rend s z szerint, mint felgyártmány (deszka, padló, gerenda, donga, parquette) exportálta tik. Miután a külföldre való fakivitel a leg nagyobb fontossággal bír, a Correspondance de Pesti, a francia, német és angol sajtó ban, az által válthatik hasznára a magyar erdészeknek, hogy a magyar erdészet viszo nyait behatóan és szakszerűen ismerteti, mert a magyar államnak érdekében van, hogy a magyar erdőgazdaság és erdőipar viszonyai a külföldi szakemberek és érdekeltek előtt ne felületesen, hanem kimerítő alaposággal az igazság színé ben legyenek ismertetve. A ma gyar erdők fatermékei kereset cikket képe znek a világpiaczon. A máramaros-szigeti és bustyaházi állami fűrészművek által ki állított metszett és hasított áruk főkivitele Francia — sőt Spanyolország felé, rész ben a Rajna vidékeire irányul, míg a sia voniai állami tölgyesekből erdő dongák és butordeszkák ugyszólván kizárólag Fran ciaországra való vitetnek s csak a nagyobb méretű, de teljesen hibátlan s hosszban ketté fűrészelt tölgyrönkök piacza van Ang liában.

Nemzetgazdaságilag rendkívül fontos fa kivitelünk néhány évvel ezelőtől még Tri esztből irányult, de az utóbbi években, ezt ugyszólván egészen magához ragadta Fiume. A fiumei tengerészeti hatóság ál tal a kereskedelmi miniszteriumhoz bete rjesztett jelentés szerint Fiume tengeri kivi telének legfontosabb cikkeit a faanyagok képe zik. Ebből a jelentésből idézzük a követ kező számokat: 1884-ben kivitetett tűzifa 14,517 köbméter, tölgy, hason-és szerszámfa, 27,890 köbméter, tölgydonga: 33,986,500 drb., donga-parquette: 655,600, bükkfa donga: 5,211,000, fenyő-donga: 1,713,000, ö-szesen: 41,616,000 darab.

Talpfa, 348 db. bükk és fenyő deszka: 1,409,700 db, fatábla 3,159,500 darab, négy szögletű fa: 36,500 darab; lécz: 572,600 db árboozfa 747 darab; fenyőszálf: 12,400 köb méter. A bükkfából előállított tavoletti és testori nevű deszkákak, déli gyümölcs lá dák gyártására Palermo-ba és Messina-ba vi tetnek, a gesztenyefadongák pedig Spanyol országba, fűgheordónak. A kincstári erdők fenyveseiből származó rönköriások, melyek legszélről a királyi pavilon felé van nak elhelyezve méltó bálmulatra keltik a szemlé lőt nem csak a rendkívüli méretek, hanem a fa kitűnő minősége által is, melyet, hogy a külföld, kellőleg tud méltányolni, tanuja annak azon sok ezer szálfa, mely a suez-i csatorna építésénél lett felhasználva. Ezen erdők ter mékei az erdők helyrajzi fekvésénél fogva leginkább Németország felé keres

tenek, jöllehet az ide irányult kivitel, a fa mi a valóságban meg nem felel, mert ugyan csak hiteles információ után arról értesül tünk, hogy ezen házakat a társaság felszám oló bizottsága összesen csak 300,000 frt értékben tette eladhatóvá, s feltéve, ha a csőd tőmegnek sikerülne is azokat ily mértékben elárusítani, minthogy ezen házakat 200,000 forint jelzálogos tartozások terhelik, alig 100,000 frt jutna azokból a csődhitelezőknél.

Ily körülmények között a legjobb eset ben sem lehet 150,000 frtnál többre tevéni a csődhitelezőket illető csődvagyont, s ezen vagyonnal szemben, felette igazságos lannak, s arányban nem állónak tartjuk azo eljárást, hogy csak magának a tömeggondnoknak előre 3 évre 39,000 frt munkadíj állapítsák meg. Ezen megállapítás még e mai napon a csődügynök kezdetleges állá potában, midőn a csődvagyontok értékesíté s pénzé téve nincsenek, midőn azt sem tud ni, hogy még a 3 éven túl meddig fog a csőd elhuzódni, határozatlan idő előtti, eltekintve azon másik indoktól is, hogy valaki részre a jövőben teljesítendő, — esetleg nem teljesítendő — munkalátokért díjakat előre meg állapítani: a józan ész tiltja. Mi tehát az általunk képviselt hitelezők érdekében, ezen a tömeggondnoki díjakat megállapító végzés ellen felfolyamodással élünk, indítványozva, hogy a csődötörvény 171. § a rendelkezéséhez képest, az ideig, míg a csődvagyon pénzé tételével a tömeggondnoki díjak megállapítá tók lesznek, — azokra évenként méltányos előlegek utalványoztassanak ki.

A „Tisza“ biztosító társaság felszámolásban czég csődhitelezőihez.

Alőírottak, mint a „Tisza“ csődhitelezők egyrészenek képviselő ügyvédei, azon alkalomból, hogy legközelebb a debreczeni kir. Törvényszék, a csődválasztmányt egyet lértől — a hitelezők meghallgatása nélkül — a tömeggondnoki díjakat előre 3 évre 39,000 forintban megállapította, szükséges nek tartjuk a csődhitelezőket, a csődtőmeg jelenlegi vagyoni állásáról, jövőbeni kilátás a ikról, s különösen a tömeggondnok és cső d választmányt, nézetünk szerint, a hitelezők érdekeivel ellentétben, azokra nézve fe lletve káros működéséről, maguk mihez tartása végett a következőkben értesíteni:

A csődtőmeg vagyona áll, első sorban, mintegy 600,000 frt. activ követelésből, to vábba a budapesti és kőbányai házakból, cse kély ingóságokból, és a „Phönix“ biztosító társaság által a „Tisza“ tüzbiztosítási üzle tének átveleért fizetett 25,000 frtból. A mi első sorban az activ követelések illeti, ille téses helyről nyert információ alapján állít hatjuk, hogy azoknak legnagyobb része be hajlatlan, s a legkedvezőbb esetben alig 50,000 frtra tehető azon összeg, mi azokból felhajtható lesz, feltéve, hogy a behajthatatla nokra céltalanul fordítandó kiadások ezt fel nem emésztik.

A budapesti és kőbányai házak a cső d

erdőben töltöttek. Egyik másik felsőhajtott, talán hazája szépségeire emlékezett.

De mi történi ez asztalnál, mely annyi kíváncsi embert von magához? Egy spanyol rakja a kártyákat és szülőföldjének egyik játéka, a montéhoz fog, mellette pénztár nok ül. Ennek jobbán egy fiatal embert ve szünk észre, ki alig lehet 16 éves, s kinek szelid ifjú arcát szemének sötét kifejezése s halvány ajkainak rángatása tökéletesen eltorzítja. Oda támaszkodik a zöld szőnyegre dollárokból épült falak és aranyporral telt erszények vannak előtte feltornyozva; bal kezét mellénye zsebében tartja és a verejték csak egy csorog homlokáról. Ep most tesz 25 dollárt egy kártyára, és lázas tekintettel figyel a bankár minden mozdulatára. Ez egy kedvűen folytatja működését és midőn a já téknak vége, diadalmas mosoly vonul el, a fiatal ember ajkán. „Ma nyerek”, szól, „ma végre megboszulhatom magamat” — „Megle het” felel nyugodtan a bankár, „ma önnek mosolyog a szerencse.” „Mindent a dámára” kiált hevesen az ifjú. Egy perc múlva min deus veszte volt.

„Atok és pokol! kiált elfojtott hangon, és azzal zsebéből egy kis zsákokat vesz ki mely körülbelül két font aranyat tartalmaz hatott. A spanyol egy pillantással kiismeri értékét és aztán folytatja munkáját. „Ezer menykő! kiált fel a fiatal aranyás, ki újra vesztett és reszkett kézzel minden zsebében kutatgat. „Semmi többé... megvagyok lopva ismétli, vad arccal és gyanus tekintettel nézve maga körül. „No no”, — kezdi gyaporos ruhában öltözött ember, ki fejen rona

Jeltárban 500,000 frt értékben szerepelnek, a mi a valóságban meg nem felel, mert ugyan csak hiteles információ után arról értesül tünk, hogy ezen házakat a társaság felszám oló bizottsága összesen csak 300,000 frt értékben tette eladhatóvá, s feltéve, ha a csőd tőmegnek sikerülne is azokat ily mértékben elárusítani, minthogy ezen házakat 200,000 forint jelzálogos tartozások terhelik, alig 100,000 frt jutna azokból a csődhitelezőknél.

Ily körülmények között a legjobb eset ben sem lehet 150,000 frtnál többre tevéni a csődhitelezőket illető csődvagyont, s ezen vagyonnal szemben, felette igazságos lannak, s arányban nem állónak tartjuk azo eljárást, hogy csak magának a tömeggondnoknak előre 3 évre 39,000 frt munkadíj állapítsák meg. Ezen megállapítás még e mai napon a csődügynök kezdetleges állá potában, midőn a csődvagyontok értékesíté s pénzé téve nincsenek, midőn azt sem tud ni, hogy még a 3 éven túl meddig fog a csőd elhuzódni, határozatlan idő előtti, eltekintve azon másik indoktól is, hogy valaki részre a jövőben teljesítendő, — esetleg nem teljesítendő — munkalátokért díjakat előre meg állapítani: a józan ész tiltja. Mi tehát az általunk képviselt hitelezők érdekében, ezen a tömeggondnoki díjakat megállapító végzés ellen felfolyamodással élünk, indítványozva, hogy a csődötörvény 171. § a rendelkezéséhez képest, az ideig, míg a csődvagyon pénzé tételével a tömeggondnoki díjak megállapítá tók lesznek, — azokra évenként méltányos előlegek utalványoztassanak ki.

Hogy ezen a meggyőző igazságra alá pitott felfolyamodásunknak kellő sikere lesse, abban tekintette felső bíróságaink partatlan lelkismeretűségére és öccsességére, — ké rkedni legkevésbé sincs okunk; mert mi nem akarjuk a tömeggondnoktól a méltányos dí jazást megtagadni, hanem annak megállapí tását azon időre halasztani, midőn az a ki fűjtett munkássághoz, elért eredményhez, az időhöz és csődvagyonhoz képest, minden tá nyező figyelmében tartásával a legigazságos sabban megállapítható lesz.

A mi a csődválasztmányt illeti, mely Dr. Scheer Benő, Des Combes Henrik, Hódgy Gyula, Szilágyi Imre és Hanke Emil hely beli ügyvéd urakból áll, arra nézve tapasa talataink alapján állíthatjuk, hogy az a tö meggondnok ügyeskedése folytán létrehozott szavazatok többségének eredménye, s hogy azon választmány egyik tagja a tömeggond nok édes testvére.

A hitelezők még bizonyára jól fogna emlékezni azon nyomtatott ajánlatokra, mi ket mindjárt a csődvnyítás után tömeggond noktól kaptak, mely kben utóbbi a követelé sek bejelentésére eleve kiválasztott ügyvéd barátait ajánlotta, minek folytán a bejelenté sek és megbizások tömegesen érkeztek az ajánlott ügyvéd urakhoz; ily módon kezük höz jött a szavazattöbbség, s ök ezt önmag ok bevélasztásával fel is használták. Szegény hitelezők jóhiszeműleg eleve lemondot tak rendelkezési jogukról, s most elmondhat ják, hogy a csődvagyon felett nem ök, de a tömeggondnok az ur. Ezen választmány azon felül, hogy számos hitelező ellenzése daczára és a törvény világos rendelete ellenére ma gának dus évi díjat követel, egy előfordul tásban kiküldött tagjának 40 frt. napi díjat állapított meg, s ezzel csak arányban van az általuk tömeggondnok részére megállapí tott 39,000 frt.

Megemlítjük, hogy a csődválasztmány nak ily módon történt összeállítására ellen a hitelezők egy részéről szintén jogorvoslat adatot be, a mely még nem hogy elintézve de felterjesztve sincs, hónapok eltelte daczára. A csődválasztmány tehát még mai napon sincs jogérvényesen megalakítva s már ezei okból sem jogosult a tömeggondnoki díjak felett határozni.

kalapot visel, „ha ön nem játszhatik többé adja át helyét másnak; menjen inuen!” — „En itt fogok maradni, a meddig nekem tel szik — „Kérem” szól a bankár nyugodt hang on, ha ön nem játszhatik többé, akkor legyen oly szives és menjen kicsit félre „Megloptam méltatlanul, gazul megloptam.” — „Ne nézzen ugy reám, mint ha én loptam volna meg ön szól a ronda kalapos ember. — „En ugy né zek, a mint akarok, a mint ép tetszik”, fe lel a szerencsétlen aranyás. „Ki pillantáso mat ki nem állhatja, az távozzék.” — Egy kis helyet, kiált a ronda-kalapos óriás menny dörgő hangon, és vállon fogván a fiatal em bert, visszataszítja őt. — „Vigyázz, vigyázz kiált egyszerre több hang E pillanatban a haragtól és kétségbeeséstől elvakított fiatal ember kirántja pisztolyát és arre szegi ki őt oly duván megsértette. — Néhány néző ugyanazon percében karon fogta és a pisztoly goyólyára irányt tévesztve, egy csillárt azo össze. „Köszönöm! szól nyugodtan az, ki ily módon kikerülte a halált, és mintha mi sem történt volna, ruhájából ki von egy aranyru telt erszényt és azt egy kártyára teszi. Né hány izmos irlandi az alatt dühös ellenel kézezi a teremből. A játék pillanatra félbe szakadt ugyan; de nem sokára azután újra elkezdődött. S éppen nyugodtan volt mind a dig, míg egy új jelenet nem voná magára a jelenlévők figyelmét és a közönséget fűlvitá hogy egy sajtóságos eset fölött határozottan

(Folytatás.)

gondoljon az alkalommal: neki azon bü nösökre, kik Ausztráliába száműzetnek; szentek ezek Amerika lakosságának eme söpredékéhez képest, mert meg kell említenünk, hogy e játszó legelveteműbb és leggravasabb része amerikaiakból áll. Találni öket Kalifornia minden kerületében. San Francisco fényes termeiben, hol aranyhalmazokkal megtelt asztalok előtt ülnek ép ugy, mint a legnyomorultabb, a hegyek közt elrejtett faluban, hol gázsgúk által megfosztják a szegény aranyásót a kevés pepitáktól, miket arca verejtékében szedett össze. A spanyol köpeny alatt rejtegetik ugy prédájukat, mint a pisztolyt és nagy kést, melyet bowie knife nek neveznek. E kés az ő védszerük, mindig kezük ügyében fekvő ájsójuk és kapájuk.

De ne emlegessük most az aknákat. Fran ciszoban vagyunk, az alkony árnya borítja a várost, mihelyt a nap eltűnt a halmok mögé. Mit jelent az elevenség ott azon rop pant épületekben, melyek a piacot a Kearney utcától elválasztják? A széles ajtó k épen megnyitáltak és az asztallámpák a legfé nyesb világosságot terjesztik. Jobb és bal oldalon hasonló épületek emelkednek, melyek vastag téglafalakkal, erkélyeikkel és vas ablakláblakkal dacolni látszanak a tüzzel mely már többször elpusztította a várost. Mind ezen épületek pompásan kívánnak világítva; tágas termeikből elkábító zene hangzik. Az emberek sietve lépnek az épületekbe, mintha sürgős dolguk volna. Néhány perc múlva csak nagy nehezen lehet helyet találni. Ezen épületek legnagyobbika és legfényesebbike homlokzatán arany betűkben „Eldorado“ ne

vet visel. Az idegent, ki ezen orozslánbar langhoz közeledik, káprázat fogja el, — a melynek nem állhat ellen. A felső padlaton villogó csillárok függnek és a falak csabító anakreontikus képekké válnak elfődvé. Itt ott játékasztalok állnak, melyeken tömege sen vannak felhalmozva a doublonok, Jobb oldalt pompás csemege asztal megűt, egy fiatal szépsége és változékos öltözéke miatt nagy figyelmet ébreszt leány ül; ő szol gálja fel a kávé, teát és csokoládét; által ellenben van egy másik asztal, hol egy fé rfi a szeszis italokat mér ki. A fiatal leányt folyton udvarlók környezik, kik, hogy néhány szót válthassanak vele teméredk csésze teát, 45 krajczárjával a csészét, fogyasztanak. — Közelben egy csoport ember áll, erős izmos testalkattal és rézzsinű arczokkal. Ezek a hegyek lakossai, kiket a kaliforniai kincsek hire ily messzire csábított. Ök az aknáknak voltak, ott már egész otthonosan éltek, a földön aludtak és vadászatok prédájából táplálkoztak; de minthogy megunták már kinos munkájukat, megakarják most nézni a híres San Franciscot. Mily bámulattal te kintenek körül, mily kíváncsisággal nézik e leányt, a ki a legvadabb aranyásókat és leg rendületlenebb játszókat féken tudja tartani! Azon időben, mikor én a leendő jelenetek tanuja voltam, igen kevés volt a hölgyek száma. Az egész város ugy szólva csak ka landorokból, nagyobb részét félvadakból állott. Képzelményi mily nyomást tett, ily embe rekre egy fiatal leányunk szelid arca, mi után több hónapot lakatlan pusztában vagy

Há dőse, mi vonalozu lyen bar eladott által a s rendel soriusá Ez tanusito érvénybe a befizet jelentése törvény kellett v s ezzel e feleslege esetén k szinüleg. — felem szeres, tömegnek a feloszt szeggel szemben azon tén kára, épe díjakban számszer bizonyítá általa el befizetett tosított mely díjt befizetett ságtalan a díjtart. fizetett számszer valószínű rással is kárt, mer ges pert i nagyobb. Igy ként, hol bizottság nemcsak költségek rendelkez. A t végzés, v hivatkozni s bizo-it mányokat bebonyolít de azt bi jogérzék koztak v pos tanu ez csőd nem arra tanulmá gáljon, il Eze emlíjük a rint a cső den fél év megnyitás számadast be nem a szik nem megállapí A f akartuk í a csődüg juk a hit kon — ha ben mielő czélserűl és mielő mozgalma meg lehet kat is, m orvoslást Kelt Fény ü Dr. ü Sink ü Dr. ü — M kében él nul álló nöegylet és bizony hir, hogy idén is h nagyerdő 28-án v Lehetőleg hogy a fé legyen fe köző ezer valóról les dos rendez ban fogja még külön kijutathat kelemetie vasut álta népünnepe kalmunk

Hátra van még a tömeggondnok működése, mit rövid vonásokban érinteni és körvonalozni el nem mulasztjuk. Hogy ő milyen barátja a hitelezőknek, a fentebb már előadott első fellépéséből megítélhető, mely által a hitelezőket mindjárt előre lenyűgözte s rendelkezési jogukat majdnem egészen illúzióssá tette.

Ezt követte a felszámolási tárgyalások tanúsított azon eljárása, mely szerint teljesen érvényben levő biztosítási kötvények alapján a befizetett díjak megtérítésére irányuló bejelentéseket azon okból, mert szerinte a csőd törvény 18. és 19. §-ában előírt kártérítést kellett volna követelni, — perre utasította, s ezzel az illető hitelezőknek okozott anyai felesleges költséget, mely a csőd felszámolt esetében követeléseikre jutandó összeget valószínűleg, — a kisebb hitelezőknek bizonyosan — felemészteni; de ezen megkötés két szerez, mert azon perekkel tömeggondnok a tömegnek is alaptalan költségeket okozott, s a felosztandó csődvagyont ezekre menő összeggel kevesebbit. Hogy pedig azon kifogás szemben a kereskedelmi törv. 486. §-ával s azon ténykörményvel, hogy a hitelezők kára, épen a minden haszon nélkül befizetett díjakban jelentkezik s ebben fejezhető ki számszerűleg, — teljesen alaptalan — bővebb bizonyításra nem szorul. Ezzel karöltve, az általa elfogadott bejelentéseknél is, nem a befizetett díjak összegét, hanem minden biztosított félnek díjtartalékát számolta fel, a mely díjtartalék a legtöbb esetben kisebb a befizetett díjak összegénél; a mi ismét igazságtalan eljárás, mert a hitelezők kára nem a díjtartalék, hanem a zsebükből tényleg befizetett díjak összegében nyeri igazságot, számszerű kifejezését, míg a díjtartalék csak valószínűségi calculusokon sarkal. Ezen eljárással ismét a kisebb hitelezők szenvednek kárt, mert ezeknek nem érdemes egy költség pert indítani a fel nem számolt összegre; nagyobb hitelezőknek talán kiifizetné magát.

Igy emészti fel a csődvagyont lassanként, holott midőn a csőd kiütött, a felszámoló bizottság előterjesztése szerint, a díjtartalék nemcsak teljesen megvolt, de azonfelül a költségek fedezésére is 50,000 frt. maradt rendelkezésre.

A tömeggondnoki díjakat megállapító végzés, valamint a tömeggondnok is nyíltan hivatkozik, hogy ezen csődügy ellátása, banks biztosi ügylet-kben való nagyobb tanulmányokat követel. Ha a csődügyet ezekkel behatóan vizsgálni volt a cél, úgy az sikerült; de azt hisszük, hogy ha a hitelezők nagyobb jogérzékkel párosult méltányossággal találtak volna tömeggondnoknál, a többi alapos tanulmányait elégségték volna; mert ezek csődügy, s a nagyszámú hitelezők pénze, nem arra van rendezve, hogy tömeggondnok tanulmányainak kísérleti vezényhelyeül szolgáljon, illetve azon célra felfoldoztassék.

Ezek után tömeggondnokra nézve meg említhetjük azt is, hogy a daczára annak, miszerint a csőd törvény 161. §-a értelmében, minden fél év végén számoi köteles, s a csőd megnyitása óta már idestova egy év folyt le; számadást még ez ideig tudomásunk szerint be nem adott; de ezen körülmény úgy látszik nem akadályozta őt abban, hogy díjai megállapítását kívánja.

A fentebbiekben lehetőleg teljes képét akartuk felárni az érdekelt hitelezők előtt a csődügy jelen állásának, s egyuttal felhívjuk a hitelezőket, hogy a tapasztalt bajokon — ha még lehetséges — saját érdekükben mielőbb segíteni igyekezzenek. E végből ezülszerűnek látnók, ha egy hitelezői közgyűlés mielőbbi összehívása s megtartása iránt mozgalmat indítanak, mely alkalommal meg lehetne állapítani azon utakat és módokat is, melyek által a létező bajok gyökeres orvoslást nyerhetnek.

Kelt Debreczen, 1885. május 31-én.
Fényes Ignác, ügyvéd.
Kovács Gábor, ügyvéd.
Dr. Medve Kálmán, ügyvéd.
Nemes Kálmán, ügyvéd.
Sinka Ferencz, ügyvéd.
Márk Endre, ügyvéd.
Dr. Sik János, ügyvéd.
Dr. Hrehuss Viktor, ügyvéd.

Napi hírek.

— **Népünnep** Még ma is kedves emlékekben él a debreczeni közönségnek az a páratlanul álló fényes sikerü napünnep melyet a négyzet két év előtt a nagyerdőn rendezett és bizonynyal csak örömet fog szerezni az a hír, hogy a négyzet elhatározta, hogy az idén is hasonló n e p ü n n e p e t rendez a nagyerdőn. A n e p ü n n e p n a p j a e h ó 28-án vasárnapra tervezetik. Lehetőleg olos belépti díjak állapíttatnak meg, hogy a fényes ünnepe mindenkinél alkalma legyen megjeleníteni és élvezni az ott kínálkozó ezerféle mulatságot. Annyi minden látnivalóról lesz gondoskodva, a menyit a gondos rendező hölgyek csak kitalálhatnak. Nagyban fogja előmozdítani az idei népünnepet még különösen az is, hogy az erdőre való kijutás, mely két év előtt még oly sok kellemetlenséggel volt összekötve, — a kis vasút által tetemesen megkönnyítettett. A népünnepély egyes részleteiről: még lesz alkalmunk többször írni

— **Telephon hálózat Debreczenben.** gróf Vay Dezső, a városunkban oly nagy népszerűségnek örvendő Vay Dániel gróf fia egy közhasznú vállalat létesítésén fáradozik Debreczen befolyásos köreiből, melynek tervezetét szerkesztőségünkben ma tett látogatása alkalmával bővebben kifejtette. Ugyanis egy telephon hálózatot akar létrehozni, a melynek már nem csak a fővárosban, hanem több vidéki magyar városban is létesült, mint Szegeden (hol 70 előfizetője van) Aradon, Temesváron, sőt Fiumében és Eszéken is. Mihelyt legalább 30 megrendelő akad, a hálózatot azonnal létesíteni fogja. Reményeljük, hogy e gyakorlati eszme, mindazon intézetek és magánosok között, kiknek gyors és közvetlen érintkezésre van szükségük, kellő támogatásra talál. A derék ifjú főúr már eddig is szerencsés lett néhány igen befolyásos polgárt ügyének megnyerni s most Simonffy Imre polgármester hazakerzését a fővárosból várja, hogy annak támogatását is kieszközölje. Azután a telephon hálózat sokféle előnyéről felolvasást szándékszik tartani, melynél magát a telephon szerkesztését is megismerteti. Az előfizetési összeg egy telepért egész évre 108 frt. (a fővárosban 180 frt.) s így egy óra 9 frt, egy napra 30 frt esik. Az esetleges javítások a vállalkozót terhelik. Valóban csak egy árazóért az előnyökért mit a telephon nyújt.

— **Felhívás!** Ugy a helybeli, mint a vidéki iparosköri sorsjegyek elárúsió szivélyesen felkérnek, hogy a náluk levő még eladatlan sorsjegyeket a hó 12-ik napja dél után 4 órájáig V a d o n Sándor ügyvéd, mint a kör titkárhoz (piacz, kisujtca 1717 sz. a.) beküldeni ne térheltesse, mivel a be nem adottak elárúsióttaknak t. kintnek. — Debr. 1885. június 10. A rendezőség.

— **Halálozás.** Medgyessy Sándor helybeli kereskedő hosszas szenvedés után életének 45-ik évében ma reggel 3/4 9-re jobb létre szenderült. Temetés szombaton d. u. 3 órakor a piacz utca 1125-ik sorszámú háznál leend; mely végtisztességtételre családja a meghaldogult rokonait, barátjait és ösmerőseit bánatos szívvel meghívja.

— **Néh. Szatmári Károly** sarköve vasárnap d. u. fog lelepteztetni a czeplédatezai temetőben. A leleplezés emlékszed és alkalmi vers elszavalása mellett fog megtörténni.

— **A főiskola köréből.** A hittanhangatók önképző egylete tegnap d. u. tartotta évszázados ünnepét, melyet csinos beszéddel Illyés Endre esk. fel. előnk nyitott meg. Felolvasattak a főjegyző, pénztárnok jelentések, melyek az egylet már-már letűnő iskolai évi szellemi és anyagi ügyeiről igen érdemteljes képet nyújtanak. Azután még előterjesztett a bírálati jelentés az évi pályázatokról. Az exegetico dogmatikai kérdés megfőtésével a pályadíjat Sass Béla 4 th. nyerte. Az imádság irással Szabolcska Mihály 3 th. A verseny predikálásánál 1-ső díjat kapta Bod Ferencz 3 th. másodikát Szabolcska Mihály 3 th. A gyűlés végén n. t. Balogh Ferencz felügyelő tanár ur lelkesítő beszédet intézett az egylet tagjaihoz. A gyűlésen je u volt még n. t. Csiky Lajos igazgató tanár ur is.

— **Nyilvános köszönet.** Az iparoskör zászlójára újabb adakoztak özv. H e g y i Mihályné urnó 2 frt Serly Ede 2 frt. Horváth János 3 frt. R. L. 1 frt. azonkívül G r e f József a zászlószögek beveréséhez egy finom fakalapost készített és ajándékozott, mely kegyes adományokért fogadják a t. adakozók a kör részéről kifejezett köszönetemet. Debreczen 1885. június 11-én L ó r i n c s á k Jászóló körgazda.

— **N. Kállón f. év június 8-án** a koronázás évfordulati napján a főreáltanodai tanárkar és ifjuság szép ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt az ifjak alkalmi éneke nyitotta meg. Erre következett K i s s R e z s ő tanár alkalmi felolvasása, hávvel, és a koronázás előzményeinek előadásával; majd Schurina István igazgató mondott magvas, tartalmas beszédet az ifjakat munkára s kötelességeik teljesítésére serkentve; utóljára megint az ifjuság énekelte. S ezzel az ünnepély véget ért.

— **Kisdedővoda megnyitása.** Nagykállón pár év előtt négyzet alakított oly czeplő, hogy kisdedővoda létesített. E czeplő tavaszon már elérik s némi állami segítséggel a kisdedővoda f. évi május 31-én a következő ünnepélyesség mellett, a közönség s szülők nagy örömeire, meg is nyitották: a, a dalárda énekelte; b, Buday Ferencz előnk megnyitó beszédet mondott; c, Görömbei Péter egyleti egyik jegyző az intézet és négyzet történetét olvasta fel, beleszóva az egyleti rangú állását, a tagok számát sat; d, Budainé erre az óvodát megnyitotta s a lelkesek és városi előjárók figyelmébe ajánlotta; e, Ismét a másik jegyző Potári János főreáltanodai tanár alkalmi beszédet olvasott; f, végül a dalárda énekelte k ö v e t k e z t e t. Ez után a nagy számú intelligens, a polgári közönség a szépen felkészített óvoda helyiséget szemlélte meg, és szétoszlott.

— **Hymen.** Báró Barkóczy Emil f. évi június 2-án vezette oltárhoz N. Kállón Kállay Szeréna kisasszonyt, Kállay Ákos volt országgyűlési képviselő kedves leányát. — **Gyás jelentés.** Kis Orbán Imre, sz. Nagy Erzsébettel; gyermekeink: Kis Orbán Maria, Kis Orbán Erzsébet, férje Walter Mihály és Kis Orbán Matildai nély fajdalommal s a vérző szív érzetével tudat-

juk, feledhetetlen jó leányunknak, illetőleg szeretett testvérünknek és sógornának K I S O R B Á N E S Z T E R N E K folyó hó 12 kén 2 1/2 órakor éjtél után, életének 28. dik évében hosszas súlyos szenvedés után történt kimulát. A boldogultnak földi részei f. hó 12-kén délután 5 órakor, fűvészkert-utca 1073-ik számú háznál, ref. egyházi rövid szertartás után, a czeplédatezai sarkertbe fogtak örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonait, barátjait s ösmerőseit bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1885. évi június 10-én. Béke lengjen porai felett!

— **Köszönetnyilvánítás.** Azon nagy számú résztvevő közönség, mely feledhetlen férjemnek, néh. H á r t i n g G u s z t á v nyugalmazott jószágigazgatónak és százasodnak, f. h. 10-ik éven végbement tmetésén fájó bánatomat enyíteni méltóztatott, s engem, támasz nélkül maradt özvegyet a részvét szavaival vigasztalni kegyeskedett fejadja ez uton is forrás köszönetemet és hálaomat. Debreczen, 1885. jun. 11. Özv. H á r t i n g G u s z t á v n é leánynevelő-intézetuladonos.

— **A debr. izr. felekezet** életében tegnap nevezetes forduló pont állott be, amennyiben az eddig létezett két hitközség egyben kimondta az egyesülést. A statusquo és a congr. hitközségek tekintélyesebb vezérifjai tegnap közös értekezletet tartottak, és elfogadván az egyesülés eszméjét kimondták, hogy körülbelül 15 évi különélés után ismét egy testté olvadnak s így fognak igyekezni a debr. izr. egyházat megerősíteni, s azt a teljes megmagyarosodás felé előmozdítani. A miut az új egyház megalakul, szervezve lesz, s adminisztrációja a rendes mederbe jut bizonynyal gondoskodni fognak, — mert elérkezett az ideje ennek, — egy Debreczen város naponként emelkedő külső fényének megfelelő új díszes templomról (addig megmarad a két templom) és a mostani rabbinus mellett egy magyar hitközsök fog alkalmaztatni. Örvendünk a debr. izr. egyház ezen új irány felé törekvésén, s óhajtjuk, hogy a szervezkedés élen álló, a magyarosodás eszméjét és egyházunk rendezett voltát szívükön viselő férfiak valóban érdemdes fáradozását a legszébb siker koronázza.

— **Kalendárium-büvészet.** Nem régi-ben közöltük, hogy egy nyolcz éves fiú abbéli művészetét mutatta be a bécsieknek, hogy bármely tetszés szerinti ének akárhányadik napjára megmondja, hogy miéle napra esik. Mint minden efféle művészetről, úgy erről is bebizonyult, hogy nem egyéb szemfény vesztésnél. A dolog ugyanis nagyon egyszerű és a következő kulcs szerint bárkiük is módjában áll a nyolcz éves ezermesterrel versenyezni. Szűkebb körökben már az évek hosszú sora óta ismerik annak módját, hogy a napot kitalálják, amelyre valamely tetszés szerinti dátum esik. Ez a mód abban áll, hogy az évszámhoz annak negyed részét, továbbá az évszázad negyed részét — tehát 1885-nél 18-at — és azt a számot, melyet a jelzett időpont az év nappjainak sorrendjében elfoglal — tegnap volt a 144-ik nap — hozzáadjuk, a maradékot, illetve a tört számokat nem véve tekintetbe, aztán ebből a számból az illető évszázadot levonjuk és az így nyert számot hétélt elosztjuk. Az ilymódon megmaradó összeg adja a hét napját és pedig 1 — vasárnap, 2 — hétfő és így tovább. Ha a szám héttel osztható, úgy a keresett nap szombat. Minden hónap napjait tényleg megolvassuk és csak szűkebb éveknel, mikor a keresett nap január vagy február hónapok valamelyikébe esik, vonunk le egyet a napok összámból. A dolog nem látszik nagyon egyszerűnek, de az, a ki nem irtózik a számok tömkelegétől ám tegye meg a próbát.

— **Dohányzóknak.** A pénzügyminisztérium elhatározása folytán a végeladásra szánt „Entreactos“ szivarok (különlegesen gi árjegyzék függőlékek 1 tétele) f. évi június hó 15-étől fogva: leszállított áron fognak elárúsióttatni és pedig 100 drb nem kötegelt szivar 6 frtnyi, 100 drb kötegelt szivar 6 frt 50 krnyi és 4 drb kötegelt szivar 26 krnyi áron.

— **Skandináv humor.** A következő élecek és adomák némi fogalmat nyújtanak a skandinávok humoráról: Az emberi nyomor legmasabb foka az, ha egy kis fiú, ki először vesz fel új csizmát, nem talál pocolyát, a melyben taphoshatna. — Svéd közmondás: Ha megígérted, hogy jó ebédre elmégysz, úgy tarts szót, de ne — beszédet. — Tanító: „Anna, mit kell mindenekelőtt tenned, hogy bűneid megbocsáttassanak?“ — Anna: „Elkövetni azokat.“

— **Jó kereset.** Egy szerény, jó bizonyítványokkal ellátott fiatal ember, ki magát helyi ügynökké kiképezni akarja, ajánlatos feltételek mellett azonnal alkalmazást talál. Hol? megmondja e lap kiadó hivatala.

Irodalom és művészet.

— **Jókai Mór** új darabját a Fekete gyémántokat a nemzeti színház drámabíró bizottsága előadásra ajánlotta. A regényes színmű az őz végén kerül színre nagyszű kiállításal.

— **„Czigányfejedelm“** cím alatt, mint a „P. Hiri. írja, Szigeti József bohóságot irt a várszínházi társulatnak. A czim-szeres Blahánának van szánva, a mese a nagyidai-dadé vesz-delmet tárgyalja. — **A nagyváradi színházban** a szedgi színtársulat az első hónapban, mint a

hivatalos kimutatásból olvassuk, 900 frt deficitel működött. Pedig első hónap volt. — a mikor a társulat még sok újdonsággal rendelkezett, és a szedgi színház égeése által keltett részvét is vonzó erőt gyakorolt a közönségre. Ugy látszik, hogy Nagyvárad intelligens közönsége a kertekben nyaralván, — ott ezután nyáron nagy elsörendű társulat deficit nélkül meg nem élhet. Ma holnap vagy fel kell építenie Nagyváradnak egy téle színházat, vagy pedig tanusitania kell annyi emberbaráti szeretetet, hogy figyelmezteti a szinagazgatókat, hogy nyáron ne menjenek od, mert deficit nélkül nem működhetnek.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.)
NAGYSZEBEN jun. 11. Kleberg és Marlin rablógylkosok előtt holnap kihirdetik a halálos ítéletet és holnapután végrehajtják.

LONDON jun. 11. A királynő legközelebb ide érkezik s első sorban valószínűleg Northeoteot szölitja fel kabinetalakításra.

Felelős szerkesztő és kiadó lapfőlapadnos
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

F O G O R V O S
Dr. DEÁK
(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa)
fog- és szájbetegségeket alaposan gyógyít.

Odvas fogakat a legkitünőbb anyagokkal töm (plombiroz.) — Egyes műfogakat és egész fogsookat a legujabb amerikai légnyomatu szerkezet szerint készít.

A fogkő, vagy bármily lerakomány által ékteleenné vált fogakat megtisztítja.

A használhatlanná lett fogakat és foggyökereket eltávolítja.

Rendel: d. e. 9—12 és d. u. 2—5 óráig naponta.

DEBRECZEN, piacz. Vecsei-háza (a „Bika“ szálloda és Nagy-Hatvan utca közti soron.)

Dr. DEÁK „antisepticuma“ (fogpor és szájviz) a fogak és szájür tisztántartására.
Ára 60 kr.

Főraktár: Göll Nándor gyógyszerháza a „Mégváltóhoz“

Kereskedőknek

Autograph anyag
(legfinomabb angol)

kilónként 2 frtért
kapható

Grünwald B.
papirkereskedésében
Piacz, Simonffy-ház.

Csődalatti kiáruulás

leszállított áron
Römer W. P. debreczen bejegyzett kereskedő cég, csődtömegéhez tartozó s Debreczenben a városzízka alatt levő üzletben található árucikknek f. hó június hóban leendő kiáruulása a debreczeni kir. Törvényszék mint Csődbírószágnak 6028/85 p. sz. végzésével elrendeltetvén: értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy az üzletben leő árucikk u. m. kartonok, kanavások, ruhászövetek, kis és nagy selyemkendők, paplanok, pokróczok, szövőpamutok stb. a holnapi nappal kezdődő kiáruulás tartama alatt beszerzési áron alól kaphatók.

Debreczen, 1885. Jun. 8-án.
tisztelettel

Hajdu Gyula
tömeggondnok.

Üzletemnek végképeni felhagyását

elhatározva, értesitem a n. é. közönséget, miszerint a raktáramon levő legújabb divatu összes árucikkeket

== készpénz fizetés mellett ==

GYÁRI ÁRON ALÓL

VÉGKIÁRUSÍTOM.

Legújabb divatu női ruhakelmék u. m.

Bege, Crepp, Voill, Delain, Tricot, Damasse, Mohair, Loden, Jaquard, valódi francia Creton Sotein, Muszlin, Toal, fekete és színes Ternók, fekete és színes selymek, Noblesz, Fail, Szoten Merveuix, Soten Lion-Atlasz mindentéle vászon áruk és kész nő fehéreneműek, napernyők, csipkék, szallagok, selyem és angol bársonyok s mindenemű szaló kellékek nagy raktár és igen leszállított árban fuó szőnyegek, jutie és csipke függönyök, ágy és asztal terítők cachemier, Szaten és atlasz, paplanok, dus raktára a legújabb női előtöbbsen esőköpeny, Mantil, jaquett és kész női ruhákban.

Ruhákat mérték után bpesti műhelyemben
mindaddig míg ruhakelmék raktáramon vannak
jutányos áron készítették.

Minden pénteken az összes szövet és karton maradékok kiárusítottak.

ROTT L.

Debreczen, főpiacz kistemplommal szemben.

A legolcsóbb és legnagyobb FÉRFI RUHA RAKTÁR

DEBRECZENBEN (Csanak-ház.)

Ajánlja a n. é. közönségnek igen dusan felszerelt raktárát kedvező árak mellett.

ÁRJEGYZÉK:

1 könnyű gyapjuszövet öltöny	7 frttól 28-ig
1 nyári ezéna vászon öltöny	3 50 tól 6-ig
1 magános gyapjuszövet nadrág	2 frttól 7-ig
1 nadrág és mellény	3.75 tól 8-ig
1 Überziher (felöltő)	9 frttól 25-ig
1 vászon por köpeny	4.25
1 finom szalon öltöny	18 frttól 30-ig
1 fehér mellény	3 25-től 4-ig

GYERMEK RUHÁK NAGY VÁLASZTEKBAN.
Vidéki megrendeléseknél a felső mell bőségnek a mérete elegendő s azonnal teljesítetik. A n. é. közönség pártfogásáért esedezik

KATZ HERMANN
(Csanak-ház.)

FŐPIACZ, CSANAK-HÁZ

FÜSZER-ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek ajánlani

ujjonnan berendezett és dusan felszerelt

fűszer-, anyag-, festék és csemegeáru üzletünket.

Eladás nagyban és kicsinyben.

DEUTSCH A. és KUN

piacz, ipar és ker. bank épülete,
m. k. postahivatallal szemben.

Ormós és Társa

gazdasági gépraktárában

Debreczen, kisváradu oza 2095 sz.

a legkitünőbb bel- és külföldi gyártmányu

Cséplőgépek kézi- és gőzerőre

E K E K, egy- és többvasuak,

SZÉNAGYŰJTŐK,

RETŐGÉPEK szórva- és sorvetők,

Rosták és trieurök,

SZECSKA VÁGÓK,

MORZSOLOK és DARÁLÓK.

Borsajtók és szőlőzúzók

készletben tartanak, és kedvező fizetési feltételek mellett eredeti gyári áron kaphatók.

Regale bérlet.

A „Vecsey“ család tulajdonát képező, Biharmegyében fekvő Nagy-Léta községbeni összes kisebb kir. haszonvélteli jogok, az ehhez tartozó nagyvendéglővel és udvarkerittel és több kőresmákkal s ezek udvarkerijével a f. 1885. évi okt. hó 1-ő napjától kezdve 3 esztől 6 évre zárt ajánlat útján haszonbérbe adótnak.

A haszonbéri összeg évenként 6000 frtot tesz ki.

Bérleni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat 800 frt. bantpénzzel együtt alólírott meghatalmazotnál az 1885. év. július 1-ő napjának déli 12 órájáig tegyék le.

A legtöbbet ígérő — kivel a haszonbéri szerződés azonnal megkötetik, tartozik készpénzben vagy értékpapirokban egy negyed évi bérösszeget biztosítékul letenni. Köteles továbbá a bérösszeget negyedévenként előlegesen fizetni.

Az ajánlatok közül a szabad választási jog, ugysintán a legmagasabb ajánlat el, vagy el nem fogadása kizárólag a tulajdonosok tetszésére van feontartva.

Hegedüs István

ügyvéd
Debreczen, nagyuj-utca 1709
ő v. Varadyne házában.

Maria-celli gyomor-cseppek;

jeles határu gyógyszer a gyomor minden bántalmat ellen.

es fejfámulhatatlan az étvágy-hiány, gyomor-nyugtalanság, rossz szaga, fehélet, szék, savanyu felbűfögés, köhögés, gyomorhurut, gyomor-és húgyképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás főfájás (ha aza a gyomorból ered), gyomorgöcs, székszorulat, a gyomornak túterheltsége étel és ital után, álissza, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmat ellen.

Egy üvege ára használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnék V. Emil Gölti Nándor, Tamassy gyógyszerész uraknál, Kun-Szt-Márton Batha Zoltán gyógyszerésztárában, H.-Szoboszlón: Trocsányi Imre gyógyszer., Ks-Marja iGóllasz: Frigyes gyógyszer., Hajdu-Nánás: Kovács Lajos gyógyszerész, va amint az osztr. magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerertárában s kereskedésében. Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,

az Országához címzett gyógyszerertárában
Bremserben Morvaországban.

Üzletemnek végképeni felhagyását

elhatározva, értesitem a n. é. közönséget, miszerint a raktáramon levő legujabb divatu összes árucikkeket

== készpénz fizetés mellett ==

GYÁRI ÁRON ALÓL

VÉGKIÁRUSÍTOM.

Legujabb divatu női ruhakelmék u. m.

Bege, Crepp, Voill, Delain, Tricot, Damasse, Mohair, Loden, Jaquard, valódi francia Creton Soteia, Muszlin, Toal, fekete és színes Ternók, fekete és színes selymek, Noblesz, Faill, Szoten Merveux, Soten Lion-Atlasz mindentféle vászon áruk és kész nő feberneműek, napernyők, csipkék, szallagok, selyem és angol bársonyok s mindennemű szabó kellékek nagy raktár és igen leszállított árban fuó szőnyegek, jutie és csipke függönyök, agy és asztal terítők, cachemier, Szaten és atlasz, paplanok, dus raktára a legujabb női előitőkben esők, peny, Mantil, jaquett és kész női ruhákban.

Ruhákat mérték után bpesti műhelyemben

mindaddig míg ruhakelmék raktáramon vannak

jutányos áron készítették.

Minden pénteken az összes szövet és karton maradékok kiárusítottak.

ROTT L.

Debreczen, főpiacz kistemplommal szemben.

A legolcsóbb és legnagyobb FÉRFI RUHA RAKTÁR

DEBRECZENBEN (Csanak-ház.)

Ajánlja a n. é. közönségnek igen dusan felszerelt raktárát következő árak mellett.

ÁR JEGYZÉK:

1 könnyű gyapjuszövet öltöny	7 frttól 28-ig
1 nyári ezérna vászon öltöny	3.50 től 6-ig
1 magúos gyapjuszövet nadrág	2 frttól 7-ig
1 nadrág és mellény	3.75 től 8-ig
1 Überziher (felöltő)	9 frttól 25-ig
1 vászon por köpeny	4.25
1 finom szalon öltöny	18 frttól 30-ig
1 fehér mellény	3.25-től 4-ig

GYERMEK RUHÁK NAGY VÁLASZTEKBAN.
Vidéki megrendelésnél a felső mell bőségnek a méreke elegendő s azonnal teljesítetik. A n. é. közönség pártfogásáért esedezik

KATZ HERMANN
(Csanak-ház.)

FŐPIACZ, CSANAK-HÁZ

FÜSZER-ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek ajánlani

ujjonnan berendezett és dusan felszerelt

fűszer-, anyag-, festék és csemegeáru üzletünket.

Eladás nagyban és kicsinyben.

DEUTSCH A. és KUN

piacz. ipar és ker. bank épülete,
n. k. postahivatallal szemben.

Ormós és Társa

gazdasági gépraktárában

Debreczen, Kisvárad-u. szá. 2095 sz.

a legkitünőbb bel- és külföldi gyártmányu

Cséplőgépek kézi- és gőzre

E K É K, egy- és többvasuak,

SZÉNAGYŰJTŐK,

VETŐGÉPEK szórva- és sorvetők,

Rosták és trieurök,

SZECSKA VÁGÓK,

MORZSOLOK és DARÁLÓK,

Borsajtók és szőlőszűzők

készletben tartatnak, és kedvező fizetési feltételek mellett eredeti gyári áron kaphatók.

Regale bérlet.

A „Vecsey” család tulajdonát képező, Bihar-megyében fekvő Nagy-Léta községben összes kisebb kir. haszonvételei jogok, az ehhez tartozó nagyvendéglővel és udvarkerttel és több korezmákkal s ezek udvarkerijével a f. 1885. évi okt. hó 1-ső napjától kezdve 3 esztig 6 évre zárt ajánlat útján haszonbérbe adatik.

A haszonbéri összeg évenként 6000 frtot tesz ki.

Béreni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat 800 frt. bantpénzzel együtt alóírott meghatalmazottnál az 1885. év. július 1-ső napjának déli 12 órájáig tegyék le.

A legtöbbet ígérő — kivel a haszonbéri szerződés azonnal megkötötték, tartozik készpénzben vagy értékpapirokban egy negyed évi bérösszeget biztosítékul letenni. Köteles továbbá a bérösszeget negyedévenként előlegesen fizetni.

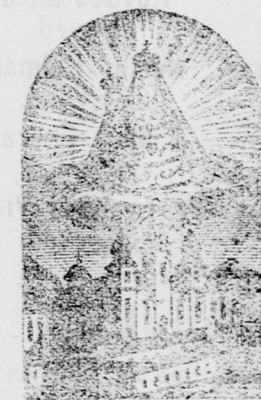
Az ajánlatok közül a szabad választási jog, ugyszintán a legmagasabb ajánlat el, vagy el nem fogadása kizárólag a tulajdonosok tetszésére van fenntartva.

Hegedüs István

Debreczen, Nagyujtata 1709
6 v. Varadyne házában.

Maria-celli gyomor-cseppek;

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bantalmat ellen.

es felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomor-nyugtosság, rossz szagú bellet, szék, savanyú felbűrés, kólika, gyomorhurut, gyomorgas, hangyoképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, andor és lúnyás főfájás (ha aza gyomor-ból ered), gyomorgas, székszorulat, a gyomor-nak tüntetésége étel és ital után, gillazta, lép- és májbetegség, aranyereszt bantalmat ellen.

Egy évegecse ára használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Gúllt Nándor, Tamassy gyógyszerész úraknál, Kun-Szt-Márton Batha Zoltán gyógyszerárában, H. Szoboszlón: Trocsányi Imre gyógyszer, Ks-Marja iGéllasz Frigyes gyógyszer, Hajdu-Nánás: Kevács Lajos gyógyszer, valamint az osztr. magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerárában és kereskedésében. Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,

Debreczen, Nagyujtata 1709
6 v. Varadyne házában.